

ΛΑΪΚΟΙ ΣΥΝΘΕΤΑΙ ΚΑΙ ΛΑΪΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΑ ΜΑΓΚΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ

(Τὰ μεράκια καὶ οἱ καῦμοι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ)

ΕΙΝΕ πειὰ γεγονός ἀναμφισβήτητο, ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὅ,τι ἀνάγεται εἰς τὸν αἰσθηματικὸν καὶ συναισθηματικὸν κόσμον μας, ἐκφράζεται ἐμμέτρως καὶ... μουσικῶς. Ὅπως δὲ ὁ καλὸς κόσμος, ἔτσι καὶ ὁ λαὸς ἔχει τὰ τραγούδια του, τὴ μουσικὴ του.

Καὶ τὴ μουσικὴ αὐτὴ, μὲ τοὺς ἰδιόρρυθμους τόνους καὶ στίχους της, ποὺ κυκλοφορεῖ κατὰ ἑκατοντάδες σὲ δίσκους γραμμοφῶνων καὶ ἀποδίδεται ἀπὸ δεκάδες ὀρχήστρες, ἀποτελούμενες ἀπὸ σανταῦρια, οὔτια, κανονάκια, λαγούτα, κιθάρες, μπουζούκια, θιολιά καὶ ὄχι σπάνια ἀπὸ ἕνα μπαγλαμαδάκι μόνον, τοῦ τὴν σερβίρουν εἰς σωρείαν ὅλην τραγουδιῶν, σὲ τέμπο χασάπικου, ρεμπέτικου, καλαματιανοῦ, τσάμικου, συρτοῦ, χασικλιδικοῦ, δεκάδες λαϊκῶν μουσικῶν, ποὺ ἂν καὶ δὲν ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν διπλώματα Ὁδείων, δὲν διατελοῦν ὡστόσο ἐν ἀγνοίᾳ τῶν κανόνων τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς ἐνορχηστρώσεως. Ὅσο δὲ γιὰ ἐπιτυχίες; Ἄλλο τίποτε. «Ἡ κακούργα πεθερὰ» τοῦ Ἰακώβου Μοντανάρη, ἐκδοθεῖσα σὲ δίσκους γραμμοφῶνων, πουλήθηκε κατὰ χιλιάδες, δὲν ὑπῆρξε δὲ Νεοέλληνας ποὺ νὰ μὴν ὑπετονθόρισε τοὺς στίχους της, ποὺ ἐκδοθέντες σὲ βιβλιαράκι, πουλήθηκαν σὲ 300.000 ἀντιτύπων! Ἀλλὰ μήπως λίγη δόξα ἐγνώρισαν οἱ «Πέντε Μάγκες» τοῦ ἰδίου, ποὺ ἡ μουσικὴ τους καὶ οἱ στίχοι τους, ἔχοντες ὡς κάτωθι, εἶνε θαυμάσιοι;

Πέντε μάγκες στὸν Περαῖα,
ζούλα κάνανε παρέα.

Πίνανε καὶ μαστουρώναν
κι' ὅπου λάχανε τὴ στρώναν.

Ρίξανε τὸ μανιτάρι
μὰ θραδὺ μὲ τὸ φεγγάρι.

Πιάσαν ἐν' Ἀμερικᾶνο
στὴ μανίτα, σὰν τὸ χάνο.

Καὶ τοῦ φάγανε τὶς χῆνες,
τὰ δολλάρια, τὶς στεφλίνες.

Τοῦ σκαρῶσαν τὴ μανίτα
καὶ τοῦ λένε: «Καληνύχτα».

Βρίσκω τὸν Ἀμερικᾶνο
καὶ μοῦ λέει: «Τί νὰ κάνω»;

»Πέντε μάγκες χτῆς μὲ ἤθραν
κι' ὅσα εἶχα μοῦ τὰ πῆθραν».

Μήπως ὁμως καὶ ἡ Δημητρούλα
τοῦ ἐκ Σμύρνης συνθέτου κ. Π.
Τούντα, δὲν ἔχει πέρασι; Νὰ οἱ
στίχοι της:

Δημητρούλα μου θέλω ἀτόψε νὰ με-
(θύσω
καὶ μὲ σένανε, μερακλοῦ μου, νὰ γλεν-
τήσω.

Ἔλα, πάμε στὴ Ρωφίνα, ἀλανιᾶρα μου,
πῶχει ψάρια καὶ ρετσίνα, παιχιδιά-
(ρα μου.

(Ρ ε φ ρ α ἰ ν)

Θὰ σοῦ φέρω λατέρονα—κάνε κόφι καὶ
(ζέρονα.

Τὰ ναζάκια σου ἄστα' μὲ τὴ γάμπα
(σου σπάστα.

Κι' ὅλα γὰ τὰ σπασμένα, τὰ πληρώνω
(γιὰ σένα.

Δημητρούλα μου τράβα ἕνα κρασάκι
(ἀκόμα,

βάλτο κούκλα μου τὸ ποτήρι στὸ στόμα.
Ρούφ' ἀκόμα μὰ ρετσίνα νὰ μεθύσωμε
καὶ τὸ βράδυ, βρὲ τσαχλίνα, θὰ γλεντήσωμε.

Ταβερνιάρη μου φέρε μας κοκκινέλλι
κι' ἡ ἀγάπη μου τὸν καρτσιλαμὰ χορεύει.
Κούνησέ μου τὸ λιγάκι τὸ κορμάκι σου,
χτύπησέ μου τίκι-τάκ τὸ τακουνάκι σου.

(Ρ ε φ ρ α ἰ ν)

Δημητρούλα μου γειά σου — πάρα ὅλα δικά σου
τὰ ναζάκια σου ἄστα, μὲ τὴ γάμπα σου σπάστα,
κι' ὅλα γὰ τὰ σπασμένα, τὰ πληρώνω γιὰ σένα.

Μήπως ὁμως καὶ ἡ δόξα τοῦ Μάρκου Βαμβακάρη, τοῦ
ἐκ Σύρου συνθέτη τῶν λικνιστικῶν μάγκικων, τῶν ἀσίκηκων
ζεϊμπέκικων καὶ ρεμπέτικων κομματιῶν, εἶνε ὀλίγη; Ἡ ἐ-
ταιρείες παραγωγῆς δίσκων περιμένουν ἀνυπομόνως τὶς συν-
θέσεις του, οἱ ἄνθρωποι τοῦ λουλαῖ μαστουρώνονται τρα-
γουδώντας τες, οἱ λεβέντες τῆς γειτονιάς δείχνουν τὴ χο-
ρευτικὴ τους ἱκανότητα, θάσει τῶν δικῶν του χασάπηκων καὶ
ζεϊμπέκικων καὶ δὲν ὑπάρχει μπαγλαμάς ποὺ νὰ μὴ ἀντελά-
λησε τὶς ἰδικές του μελωδίες, ὅπως τὸ ζεϊμπέκικό του;

Σκύλα μ' ἔκαμε καὶ λυῶνω
μέσ' τῆς Κοκκινιάς τὸ δρόμο.

Σκύλα μ' ἔκαμε κοιμάτια
μὲ τὰ ἴδιό σου μαῦρα μάτια.

Σκύλα μ' ἔκαμε ρεζίλι
στὸν Πασσᾶ καὶ στὸ Βεζύρη.

Σκύλα μαυροφορεμένη
τὴν καρδιά μου χεῖς καμμένη.

Ἐκεῖνο ὁμως ποῦ... μπιζάρετα
ἀγρίως εἶνε τὸ χασάπικό του
«Φραγκοσυριανὴ κυρά», ποὺ τὰ
γραμμοφῶνα δὲν προφταίνουν νὰ
ἐπαναλαμβάνουν:

Μιὰ φούντωσι, μιὰ ζέγγα
ἔχω μέσ' τὴν καρδιά
καὶ μάγια μου χεῖς κάνω
Φραγκοσυριανὴ κυρά.

Θάρθω νὰ σὲ ἀνταμώσω
πάλι στὴν ἀκρογιαλιά
θάρθω νὰ μὲ χορτάσης
ὅλο χάρδια καὶ φιλιὰ.

Θὰ σὲ πάρω νὰ γυρίσω
Φοίνικα, Παρακοπή,
Γαλισιά καὶ Τελαγρόστα
καὶ ἄς μουρθε συγκοπή.

Στὸ Πατέλι, στὸ Νιοχωρὶ
Φίνα, στὴν Ἀληθινή,
στὸ Μπισκοπιὸ ροματζά,
γλυκειά μου, Φραγκοσυριανή.

Οἱ στίχοι βέβαια ἐδῶ δὲν ἔχουν
τίποτε τὸ ἀξιόλογο. Ἀλλὰ μήπως
εἶνε ὀλιγώτερον ἄτεχνοι καὶ ἀνόη-
τοι οἱ στίχοι ὀρισμένων ἐπιθεωρη-
σεων; Ἐκεῖνο ποὺ ἀρέσει στὸ κοι-
νὸν, εἶνε ὁ ρυθμὸς τους.

Ἄλλος συνθέτης πάλιν, τοῦ ὁ-
ποίου οἱ σκοποὶ ἔχουν ἐπίσης ἀρ-
κετὴ πέρασι, εἶνε ὁ ἐκ Κωνσταντι-
νουπόλεως κιθαριστῆς κ. Κώστας
Σκαραβέλης, τοῦ ὁποίου τὸ «Μά-
να μὴ μὲ καταριέσαι», «Ἡ μάνα

σου θά τὸ πληρώση» καὶ ἰδίως τὸ «Εἶσαι ψεύτης Παναγιώτη» — ἓνα ὠραιότατο συρτό — κυκλοφοροῦν ἀθρόως σὲ πλάκες γραμμοφώνων. Τὸ τελευταῖο, πού παραθέτομεν, ἐθεωρήθη — ἄγνωστον πῶς — ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὸν ἀείμνηστον Τσαλδάρην καὶ ἔτσι ἡ κυκλοφορία του ἐτονώθη περισσότερο. Ὁ συνθέτης του ὅμως διαμαρτύρεται ὅτι μόνον πολιτικὴ δὲν ἐσκέφθη νὰ κάνῃ μὲ τὴ μουσικὴ του

Τὶ θὰ γίνω γὰρ μὲ σένα
Παναγιώτη μου;
Μοῦχεις φάει τὴ ζωὴ μου
καὶ τὴ νεότητά μου.

Τρία χρόνια μ' ἔχεις σκλάβο
καὶ μὲ τυραννεῖς
σὲ κατάλαβα, βρὲ ψεύτη,
πῶς δὲν μὲ πονεῖς.

(Ρ ε φ ρ α ί ν)

Ἔρχεσαι στὴ γειτονιά μου.
γιὰ νὰ μοῦ μιλάς.
Μπαίνεις, βγαίνεις μέσ' τὸ σπίτι
κι' ὅλους μᾶς γελάς.

Μὰ ἡ μάνα μου, νὰ ξέρης
πειὰ θὰ σοῦ τὸ λῆ,
ποῦσαι ψεύτης, κατεργάρη
δὲ θὰ σὲ ντραπῆ.

II

Πρὶν σὲ δῆ, βρὲ, σήκω φύγε
πειὰ μὴν κάθῃσαι.
Θὰ σὲ διώξῃ, Παναγιώτη,
τ' ἀποφάσισε.

Μ' ἄλλονε θὰ μὲ παντρέψῃ,
θὰ στεφανωθῶ.
Ἄπὸ σένα, Παναγιώτη,
θὰ λευθερωθῶ.

* Ἀλλὰ ποῖν νὰ πρωτοαναφέρῃ κανεὶς ἀκόμη καὶ τίνος τὰ τραγούδια νὰ προτιμῆσῃ, ἀφοῦ εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰακωβίου 35 καφενεῖον «Κέντρον τῶν Μουσικῶν» πού μετέβημεν νὰ συγκεντρώσωμεν στοιχεῖα, εὐρέθημεν πρό δεκάδων συνθετῶν, πού ἂν δὲν εἶχαν τὴν τύχην νὰ φθάσουν διὰ τοῦ γραμμοφώνου πρὸ τοῦ πολλοῦ κοινοῦ, δὲν ἔπεται μὲ τοῦτο ὅτι ἡ συνθέσεις των δὲν εἶνε καλῆς καὶ δὲν παίζονται στίς διάφορες διασκεδάσεις.

Δυστυχῶς ἡ ἔκδοσις τῶν τεμαχίων των καὶ ἡ ἔντυπος κυκλοφορία των, πού θὰ τοὺς ἔφερνε σ' ἐπικοινωνία μὲ τὸν πολὺ κόσμον, εἶνε ἀνέφικτος. Οἱ διάφοροι μουσικοὶ Οἴκοι ἀναλαμβάνουν νὰ τοὺς ἐκδώσουν τίς συνθέσεις των, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ πληρώσουν οἱ συνθέται τὰ ἐξόδα καὶ νὰ πάρουν ἐκεῖνοι τὰς εἰσπράξεις. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τοὺς δίσκους γραμμοφώνων. Ὁ Ἰάκωβος Μοντανάρης, γιὰ νὰ λανσάρῃ τὴν «Κακούργα πεθερὰ», τὴν ἔβγαλε σὲ δίσκους δι' ἐξόδων του. Ἡ καταπληκτικὴ ἐπιτυχία της τοῦ ἀνοίξε μετὰ τὴν πόρτα τῶν... ποσοστῶν καὶ τῆς... Ἰακωβίου. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους. Ὅσοι, παλεύοντας γιὰ τὸ ψωμάκι τους, δὲν ἔχουν τὰ μέσα νὰ ἐκβιάσουν τὴν ὁδὸν πρὸς τὴ φήμη — ὅπως ὁ Κερκυραῖος Μεσημέρης, πού ὁ καλαματιανός του «Πλακιώτισσα» εἶνε τέλειος καὶ ὁ Ἰάκωβος Ἡλίας ἀπ' τὰ Μέγαρα, πού μοῦ ἔπαιξε ἓνα ὠραῖο ἀρχοντορεμπέτικο σὲ χρόνον ταγκὸ — θὰ σβύσουν ἀδόξως.

Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ

Μόνον τὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ» ἀγοράζει, εἰς ἀπολύτως ἰκανοποιητικὰς τιμὰς, παλαιὰ βιβλία, ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ, πρὸ τοῦ 1900, διάφορα φυλλάδια, παλιὰς φωτογραφίαις, εἰκόνες, ἔγγραφα κ.τ.λ. Πληροφορία: Γραφεῖα «Μπουκέτου», Γερμανοῦ Παλαιῶν Πατρῶν 5, Κηπος Κλαυθμῶνος, 3—9 μ. μ. καθ' ἑκάστην καὶ τὰς Κυριακάς.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

(Τοῦ Richter)

* Ἀλήθεια πές μου, ἀγάπη μου... ὠραία, ξανθὴ παιδούλα...
Πές μου ἂν ρώτησες ποτὲ τὸν ἥλιο γιὰτὶ καίει;...
Γιὰτὶ φλογίζει ἔτσι τὴ γῆ, τὸν κόσμον, τοὺς ἀνθρώπους;

Τὸ ξέρω πῶς δὲ ρώτησες ποτὲ... τὸ ξέρω πῶς ἀδιάφορο σοῦ ἦταν νὰ ρωτήσης... τὸ ξέρω.

Ἦσαν πάντα καλὴ, ἀγνὴ καρδιά, ψυχὴ μεγάλη, χωρὶς καμμιά κακία...

Μὰ ἦσαν πάντα ἀδιάφορη...

Καὶ γιὰ τὸν ἔρωτα.

Καὶ γιὰ τὴν εὐτυχία πού λαχτάρησε ἡ ψυχὴ μου.

* Ὅμως ὁ ἥλιος καίει, ἀγάπη μου, καὶ τίς καρδιὲς φλογίζει.

Γιὰτὶ ἔτσι θέλησε ὁ Θεὸς, κι' ἔτσι ὁ κόσμος θᾶνε.

Γιὰτὶ κ' ἡ ἀγάπη σου ὅμοια μὲ τίς ζεστὲς τοῦ ἡλίου ἀχτίδες... γιὰτὶ κι' ὁ ἔρωτάς σου ὅμοια ἔτσι καίει, φλογίζει, ἀνάβει τὸ εἶναι μου ὅλο...

Γιὰτὶ κάποιος θεὸς τὸ θέλησε ἔτσι νᾶνε... Ἔτσι νὰ σ' ἀγαπῶ ἐπλάσθηκα καὶ ζῶ... ἔτσι μὲ τὴν ἀγάπη σου μονάχα. Καὶ τὰ μάτια σου γιὰ νὰ τὰ κυττῶ καὶ νὰ ξεχνιέμαι.

Μιὰ ὥρα ἀκόμα καὶ θὰ βρεθῶ κοντὰ σου.

Ὁ Καπετάνιος τῶπε μὲ τὸ στόμα του, σὲ κάποιον πού τὸ ρώτησε...

Μιὰ ὥρα ἀκόμα καὶ εἴμαστε κοντὰ σου...

Τί εὐτυχία, τί ἀναμονή, τί ὄνειρα!...

Στὴ θύμησί μου ἔρχονται σάν πόντοι καὶ σάν δῶρα, ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ παλῆοι καιροὶ τοῦ ἔρωτός μας...

Μιὰ ὥρα ἀκόμα! Καὶ θάρθῶ στὸ πρόσωπό σου ἐπάνω, ν' ἀφήσω κάποια δάκρυα πού μὲ παιδεύουν χρόνια καὶ χρόνια...

Τὸ πλοῖο χορεύει, ἡ θάλασσα γελάει...

Τὸ ἀκρογιάλι φαίνεται, ἀγαπημένη...

Μιὰ ὥρα ἀκόμα καὶ σὲ λίγο θ' ἀντικρύσω στὰ μάτια σου τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου.

ΘΕΛΩ ΕΝΑΝ ΕΡΩΤΑ ΓΛΥΚΟ...

(Τοῦ D' Annunzio)

ἔλω ἓναν ἔρωτα γλυκὸ, μεγάλο, δυνατό, ἀτέλειωτο..

Θέλω ἓναν ἔρωτα πιὸ δυνατό ἀπ' τὸ θάνατο...

Πιὸ δυνατό ἀπὸ μένα...

Πιὸ δυνατό ἀπὸ σένα...

Θέλω ἡ ψυχὴς μας ἔτσι μόνες νὰ πονοῦνε, ἔτσι μαζὺ καὶ ἡ δυὸ νὰ βυθιστοῦνε σ' ἓνα μαρτύριο μυστικόν...

Θέλω μαζὺ σὲ κάποιαν ἄλλῃ χώρα τὴν ψυχὴ μας νὰ πάρομε καὶ νὰ τὴν φέρουμε ἐκεῖ...

Σὲ ἄλλῃ πιὸ γλυκειὰ ζωὴ...

Σὲ κάποιαν ἄλλῃ γῆ...

Θέλω, γλυκειὰ μου, τὴν ἀγάπη σου νὰ κρύψω, σ' ἓναν ψηλὸ, πανύψηλο, πύργο...

Τόσο ψηλὸ, πού τᾶστρα τοῦρανοῦ νὰ δύναται ν' ἀγγίξῃ... Καὶ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ἐκεῖ νὰ μᾶς φωτίζῃ πιὸ ἡσυχᾶ, πιὸ ἤρεμα, πιὸ μυστικά...

Γιὰτὶ μονάχα ἐσένα ἔχω στὸν κόσμον...

Γιὰτὶ φοβᾶμαι τοὺς ἀνθρώπους μὴ σὲ πάρουν...

Θέλω ἓναν ἔρωτα γλυκὸ, μεγάλο, δυνατό..

Θέλω μιὰ ἀτέλειωτη ἀγάπη...

Κ' ὕστερα ἓναν τάφο, ὅλο μάρμαρο λευκόν.

Βαθὺ ἓναν τάφο κι' ἔρημο ἓνα μνήμα.

Ἐκεῖ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου μας κ' οἱ δυὸ... Νὰ κρύψουμε τὸν ἔρωτα.

Γιὰτὶ ποῖος ξέρει ἂν δὲν θᾶνε ἐρωτικὴ ἡ ψυχὴ μας κι' ἐκεῖ στὴν ἡσυχὴ ζωὴ πού μᾶς προσμένει ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο ἑνὸς ἔρωτος, τόσο γλυκοῦ, τόσο μεγάλου, τόσο δυνατοῦ.